

ת"פ 19005/03/17 - מדינת ישראל נגד ברק לייזרים בע"מ, יעקב פרי, שמואל עצמון

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 19005-03-17 מדינת ישראל נ' ברק לייזרים בע"מ ואח'

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המאשימה מדינת ישראל
ע"י עו"ד יוהנה לרמן
נגד
הנאשמים 1. ברק לייזרים בע"מ
2. יעקב פרי
3. שמואל עצמון
שלושתם ע"י עו"ד עופר אפרת

החלטה בבקשה לביטול הרשעה וגזר דין

1. נאשמת 1 היא חברה פרטית העוסקת בין היתר בשיפור איכותם של יהלומים בתהליך המכונה "הרתחת יהלומים". נאשמים 2 ו-3 הם בעלי מניות של נאשמת 1 ובתאריכים הרלבנטיים ניהלו את החברה. ב-6 הזדמנויות שבין חודש מרץ 2012 לחודש אפריל 2014 רכשו שלושת הנאשמים חומצה הידרופלואורית (HF) בכמות של 2.3 ק"ג בכל פעם. חומצה זו היא תרכובת הרגישה למים ולאוויר, אשר הטיפול והשימוש בה דורשים ציוד מגן מיוחד והקפדה על נהלי עבודה קפדניים שימנעו מגע עם העור, שכן היא עלולה לגרום לנזק לאורך את העור ולפגוע בעצמות. כמו כן דורשת חומצת HF אמצעי אחסון מיוחדים (אסור לאחסנה בכלי זכוכית). בשל הסיכון הנשקף מחומצה זו, לפי חוק החומרים המסוכנים, תשנ"ג-1993 ולפי התקנות שהותקנו מכוחו, אסור לעסוק בחומצה זו בכמות העולה על קילוגרם אחד ללא היתר רעלים. בתקופה הרלבנטית לכתב האישום לא היה לנאשמים היתר כזה.

2. כפי שכתב בית המשפט העליון "חוק החומרים המסוכנים, תשנ"ג-1993, מאזן בין הצורך להגן על בריאות הציבור לבין אינטרס הציבור לעשות שימוש בחומרים מסוכנים. הוא מרשה אמנם שימוש בחומרים מסוכנים, אך מתנה אותו בקבלת היתר מן הרשות המוסמכת, שלה ניתן שיקול-דעת רחב, הן לגבי סוג החומרים והן לגבי דרכי השימוש בהם" (בג"ץ 4409/98 ד.ש. שמנים וכימיקלים בע"מ נ' מנהל מחוז חיפה במשרד לאיכות הסביבה והממונה לפי חוק החומרים המסוכנים תשנ"ג-1993 (1998)).

3. בחריגתם מהכמות שמותר לעסוק בה ללא היתר רעלים הגבירו הנאשמים את הסיכונים הסביבתיים ואת הסיכונים הבריאותיים הנשקפים משימוש בחומר מסוכן, יחסית לסיכון שהותר בתקנות. בהתחשב בגודלה המצומצם של החריגה הרי שגם מידת הגברת הסיכון הייתה קטנה יחסית.

עמוד 1

הבקשה לביטול הרשעה

4. הסיגור טען כי לנוכח הקלות היחסית של העבירה שבה הורשעו הנאשמים, יש מקום לבטל את הרשעותיהם של הנאשמים 2 ו-3 ולחייבם בביצוע שירות לתועלת הציבור. הואיל ושני הנאשמים הם בגיל פנסיה או לקראתו, לא יכול היה הסיגור להצביע על נזק חריג שיגרם להם כתוצאה מהרשעתם. לטענת הסיגור, העבירה שבה הורשעו הנאשמים היא עבירה אסדרתית (רגולטורית) באופייה, ובעבירות מעין אלה אין מקום להחיל את המבחנים הרגילים לביטול הרשעה. הסיגור הפנה בהקשר זה לרע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי** (2013).
5. ההלכה המשפטית הנוהגת קובעת כי הכלל הוא שנאשם שנמצא אשם, יורשע במשפטו. חריג לכלל מאפשר ביטולה של ההרשעה אם מתקיימים שני תנאים מצטברים. התנאי הראשון הוא שמבחינת חומרתה הנמוכה, העבירה מאפשרת ביטולה של ההרשעה גם תוך התחשבות בשיקולי הענישה שמעבר לשיקום. התנאי השני הוא שהרשעה צפויה לגרום לנאשם לפגוע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** (1997)). בפסיקה שלאחר פס"ד כתב התגבשה דרישה לכך שהנאשם יצביע על נזק קונקרטי שיגרם לו כתוצאה מהרשעה, כתנאי לביטולה.
6. **ברע"פ שבתאי** הנזכר לעיל קבע בית המשפט כי **הלכת כתב** חלה גם על עבירות אסדרתיות של אחריות קפידה, וגם כשעוסקים בעבירות כאלה אין לוותר על הדרישה להצביע על נזק מיוחד. עם זאת, בית המשפט קבע שחומרת העבירה ונסיבותיה ילקחו בחשבון בעת שבית המשפט דן בבקשה לביטול הרשעה, גם במובן זה שכלל שהעבירה שבה מורשע הנאשם קלה יותר, יוטל נטל קל יותר על הנאשם להוכיח את הפגיעה הצפויה לו מכך שיורשע (ראו גם רע"פ 8971/15 **כל בו חצי חנים בע"מ נ' מדינת ישראל** (2016)).
7. הנאשמים שבפני לא הצביעו על נזק חריג כלשהו שיגרם להם כתוצאה מהרשעתם, ומכאן שגם לפי **הלכת שבתאי** אין מקום לבטל את הרשעתם. אציין גם כי בניגוד לעניין שנדון **ברע"פ שבתאי**, במקרה שבפני לא מדובר בהטלת אחריות על הנאשמים מכוחה של אחריות קפידה למנוע סיכונים, שהרי בכתב האישום צוין כי הם שקנו בעצמם את החומצה המסוכנת בכמות העולה על המותר ללא היתר רעלים. הנאשמים לא הכירו את הדין הנוגע לחומרים מסוכנים, אך את הפעולות שבגינן הם עומדים לדין הם ביצעו במודע.
8. טעם נוסף לבקשתו של הסיגור לביטול הרשעה נעוץ בגילם של הנאשמים ובמצבם הבריאותי. בהקשר זה הפנה הסיגור לרע"פ 2777/11 **פלונית נ' מדינת ישראל** (2012) שבו החליט בית המשפט על ביטול הרשעה מטעמי חסד על רקע מצבה הבריאותי של הנאשמת, שהייתה בשלבים מתקדמים של מחלת הסרטן לאחר כשלון הטיפולים שניתנו לה.

9. למרבה השמחה, אף על פי שהנאשמים שבפניי אינם צעירים ואינם בריאים ושניהם אף חלו בעבר במחלות קשות, אף אחד מהם אינו נמצא במצב בריאותי קשה כמו זה שנדון ברע"פ פלונית הנזכר לעיל. שני הנאשמים הם אנשים מרשימים בחוסנם שהתמודדו במהלך חייהם עם אתגרים קשים (בריאותיים ואחרים), ואינני סבור שהרשעה בעבירה לפי חוק החומרים המסוכנים שהיא עבירה אסדרתית שבהרשעה בה אין כל קלון, תפגע חס וחלילה במצבם הבריאותי. לפיכך, אינני מוצא מקום לסטות מן הכללים הרגילים הנוגעים לביטול הרשעה גם מן הטעם הבריאותי.

10. בשולי הדברים אעיר שכשלעצמי אני סבור כי במקרים שעל גבול זוטי הדברים או שהנאשם מורשע בעקבות הסדר טיעון שבמסגרתו תוקן כתב האישום והעובדות המפורטות בו הן כאלו שלא היו מביאות להגשת כתב האישום אם היה מוסכם מראש שבכך הסתכמו מעשי הנאשם, יש מקום לבטל את ההרשעה גם כאשר הנאשם אינו מצביע על נזק קונקרטי שיגרם לו כתוצאה ממנה (ראו לעניין זה: שי וזנר ומשה קשלס, "ביטול הרשעה לאור תיקון 113 לחוק העונשין - משיח של חסד לשיח של מידתיות, **הסינוור 257**, עמ' 4 (2018)).

11. המקרה שבפניי, שבו מדובר ב-6 מקרים של רכישת חומרים מסוכנים בכמות המחייבת היתר רעלים בלי שהנאשמים החזיקו בהיתר כזה, ולא בתקלה חד פעמית, אינו נמצא לדעתי על גבול זוטי הדברים. אמנם זהו המקרה הקל ביותר מסוג זה שהובא בפניי, אך נדונו בפניי גם מקרים שחומרתם אינה גדולה בהרבה. כלומר, אף על פי שמדובר בעבירה קלה יחסית מבחינת נסיבותיה, אינני רואה במקרה זה כמקרה הנמצא על גבול זוטי הדברים והוא אף תואם את מדיניות ההעמדה לדין כפי שהיא באה לידי ביטוי בתיקים שבאו בפניי.

12. לנוכח האמור לעיל, אינני מוצא כי יש לוותר במקרה זה לחלוטין על הדרישה להצביע על נזק מיוחד שיגרם לנאשמים כתוצאה מהרשעתם כתנאי לביטול ההרשעה. הואיל והנאשמים לא הצביעו על נזק כזה, אני דוחה את הבקשה לביטול ההרשעה.

העונש

13. התובעת טענה שיש לראות בכל אחד מן המקרים המפורטים בכתב האישום משום אירוע נפרד ולקבוע בגינו מתחם עונש הולם נפרד, שכן לדבריה בכל אחד מן המקרים נרכש החומר מחדש, לא היה רצף בין האירועים והם ניתנים להפרדה בקלות. התובעת הפנתה בהקשר זה לפסקי הדין של בית המשפט העליון בע"פ 4910/13 **אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל** (2014) ובע"פ 4289/14 **אורן חנונה נ' מדינת ישראל** (2015). כפי שפסקתי בכל סדרת התיקים הקשורים לפרשה זו, אינני מקבל את עמדתה של התובעת בעניין זה. להשקפתי, מדובר בבית עסק שהחזיק מלאי קטן של חומצת HF לצורכי פעולתו, ובשש הזדמנויות במהלך כשנתיים רכש כמויות זהות של חומר זה לשם חידוש המלאי. מתקיים לפיכך

קשר הדוק בין ששת המקרים. קל לראות במעשים אלו אירוע אחד גם כיוון שבעיקרו של דבר מדובר בהפרות של הרגולציה על חומרים מסוכנים ולא במעשים מתחום המוסר.

14. המקרה הדומה ביותר לענייננו שניתן למצוא בפסיקה הוא ת"פ (תל אביב) 15606-03-17 **מדינת ישראל נ' שרלוט הרתחות בע"מ** (25.7.2018), שבו דנתי בחברה ובמנהלה שבמסגרת אותה פרשה רכשו את אותו חומר שרכשו הנאשמים שעניינם נדון בפניי כעת ובאותן כמויות כמו במקרה שבפניי, אך זאת בשמונה הזדמנויות במשך שנה וחצי. באותו תיק קבעתי כי מתחם העונש ההולם לחברה נע בין 10,000 ₪ ל-30,000 ₪ והעונש ההולם למנהל נע בין 5,000 ₪ ל-10,000 ₪.

15. באותו תיק הסתמכתי על שורת פסקי דין בעניינים קרובים כדי לקבוע את רמת הענישה הנוהגת: בת"פ (ירושלים) 3650/02 **מדינת ישראל נ' נחמיה אפרים** (2004) נגזר קנס בסך 6,000 ₪ על מי שעסק ברעלים ללא היתר במשך כשנתיים והחזיק חומר מסוכן לשימוש מכבסתו בחבית על המדרכה בסמוך לחנות. בת"פ (נתניה) 3695/05 **מדינת ישראל נ' כימטר שיווק והפצת מוצרי כימיקלים בע"מ** (2008) נגזר קנס של 15,000 ₪ על חברה וקנס של 10,000 ₪ על מנהלה של החברה בגין שישה מקרים של מכירת חומרי הדברה מסוכנים ומספר עבירות נלוות. בת"פ (חדרה) 1526-02-09 **מדינת ישראל נ' רג'א אגבריה** (2011) נדון נאשם ל-80 שעות של"ץ ללא הרשעה לאחר שהחזיק בעסקו ללא היתר 2 ק"ג של חומר הדברה מסוכן שהחזקת כמות העולה על קילוגרם אחד ממנו מחייבת היתר. בת"פ (חיפה) 27234-11-09 **מדינת ישראל נ' סימקס כימיקלים (1994) בע"מ** (2011) נגזר קנס בסך 10,000 ₪ על חברה וקנס בסכום זהה על מנהלה בגין מכירת חומר הדברה מסוכן לעיריית חיפה. בת"פ (קרית גת) 5906-09-11 **מדינת ישראל נ' דיל תעשיות חומרים בע"מ** (2012) נגזר קנס בסך 7,000 ₪ על חברה וקנס בסך 3,000 ₪ על מנהלה על כך שבמספר הזדמנויות קנו חומצת מלח בכמויות שבין 240 ליטר ל-580 ליטר (כלומר, בין 280 ק"ג ל-680 ק"ג), אף על פי שלא היה ברשותה היתר רעלים הנדרש לשם עיסוק בכמות העולה על 100 ק"ג מחומצה זו. באף אחד מפסקי דין אלה לא נקבע מתחם עונש הולם.

16. הואיל והעונשים הרלבנטיים בתיק זה הם עונשי קנס, הרי שלפי סעיף 40 לחוק העונשין בקביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב גם במצבם הכלכלי של הנאשמים. זאת, בשל העובדה שאנשים בעלי אמצעים כלכליים שונים יפגעו באופן שונה מאד זה מזה כתוצאה מקנסות שווים שיוטלו עליהם.

17. מן הראיות שהגישה ההגנה (נ/2) עולה כי נאשמת 1 (החברה) חדלה לפעול בספטמבר 2015. את פעילותה סיימה החברה בגרעון מצטבר של קרוב ל-20,000\$. זאת, לאחר שסיימה את שנת הפעילות האחרונה שלה בהפסד העולה על 10,000\$. עיון בדוחות הרווח וההפסד של החברה מעלה כי בין השנים 2007-2009 הפסידה החברה מדי שנה סכומים שבין 3,500\$ ל-30,000\$. בשנים 2010-2014 הרוויחה החברה בין 13,000\$ ל-22,000\$ מדי שנה.

18. נאשם 2, בן 64, אינו עובד החל מחודש ספטמבר 2015. מעבודתו בחברה, הנאשמת 1, השתכר בזמנו סכום של כ-5,000 ₪ נטו לחודש. מן המסמכים הרפואיים שהוגשו לי (נ/2) עולה כי הנאשם

מתמודד מזה שנים עם מחלות קשות, שלא אפרטן כאן על מנת שלא לפגוע בפרטיותו.

19. נאשם 3, בן 70, משתכר כיום סכום של 4,000 ₪ בחודש. בעבודתו בחברה נאשמת 1 השתכר אף הוא בזמנו כ-5,000 ₪ נטו בחודש. מן המסמכים הרפואיים (נ/1) עולה כי גם נאשם 3 התמודד לאורך השנים עם מחלות קשות שלא אפרטן כאן. במהלך השנים אף הוגבלה באופן משמעותי ניידותו בשל מצבו הרפואי.

20. נאשם 3 סיפר בדברו האחרון כי בשנים 1997 ו-2000 נשדדה החברה פעמיים והיה על נאשמים 2 ו-3 להשקיע מכספם לשיקומה, ומאז הפסידו בה הרבה כסף. נאשם 2 הוסיף כי עבדו שנים רבות בתחום ולא ידעו כי בנקודת זמן כלשהי במהלך פעילותם בתחום תוקנו תקנות המגבילות את כמות החומצה שמותר להחזיק ללא היתר רעלים. נאשם 2 ציין כי בעבודתם השתמשו באמצעי בטיחות ומעולם לא אירעה להם תקלה בטיחותית.

21. בהתחשב במספרם הנמוך מאד של מקרי החריגה מן ההגבלה הקבועה בתקנות (6), במידת החריגה הנמוכה יחסית בכל אחת מן הפעמים (2.3 ק"ג במקום קילוגרם אחד), בתדירותן הנמוכה של החריגות, בכך שמדובר בנאשמים שקנו את החומר המסוכן לשימושם ולא הפיצו אותו, ברמת הענישה הנוהגת ובכך שנאשמת 1 אינה פעילה כבר שלוש שנים ואת פעילותה סיימה בגירעון מצטבר, אני קובע שמתחם העונש ההולם לחברה נע בין קנס של 4,500 ₪ לקנס של 9,000 ₪. בהתחשב באמור לעיל, בגובה שכרם בעת שעבדו בחברה, בגילם, במצב הבריאותי של כל אחד מהם ובכך שהנאשם 2 אינו עובד כבר מזה 3 שנים ונאשם 3 משתכר 4,000 ₪ בחודש, אני קובע כי מתחם העונש ההולם לכל אחד מן הנאשמים 2 ו-3 נע בין קנס של 1,800 ₪ לקנס של 3,600 ₪. בקביעת מתחמים אלה התחשבתי גם בכך שהנאשמת 1 אינה חברה ציבורית, אלא חברה פרטית הנמצאת בבעלות נאשמים 2 ו-3, כך שלא מדובר למעשה בשלושה "כיסים" נפרדים לחלוטין. אציין גם שהמתחמים שקבעתי נמוכים יותר מאלה שקבעתי בעניין שרלוט, הן משום שבמקרה שבפניי כעת מדובר בפחות הפרות ובתדירות נמוכה יותר מאשר שם והן משום ההבדל בנתונים הכלכליים שבין הנאשמים שבתיק שבפניי כעת לאלה שבתיק האחר, שבו היה מדובר בנאשמת שהיא חברה פעילה ובמנהל שלא נמסר מידע כלשהו על מצבו הכלכלי.

22. לשלושת הנאשמים אין עבר פלילי. שלושתם נטלו אחריות על מעשיהם והודו בבית המשפט בביצוע העבירה, וקיבלו על עצמם אחריות למעשיהם אף על פי שכאמור לעיל לדבריהם לא ידעו בזמנו על המגבלה הקבועה בתקנות החומרים המסוכנים בעניין כמות חומצת HF המותרת בהחזקה ללא היתר רעלים. מאז ביצוע העבירות חלפו כבר יותר מארבע שנים. הנאשמים 2 ו-3 אינם אנשים צעירים ושניהם גם אינם בריאים. בדבריהם האחרונים סיפרו על פעילותם לאורך השנים כאזרחים טובים ומסורים לחברה הישראלית. בנסיבות אלה מוצדק להטיל על הנאשמים עונשים שבתחתית מתחמי הענישה שקבעתי.

23. לפיכך, אני גוזר על נאשמת 1 את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 4,500 ₪ שישולם בשלושה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל ביום 1.11.2018.

ב. אני מורה לנאשמת 1 לחתום בתוך 14 ימים מהיום על התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע מן העבירה שבה הורשעה. ההתחייבות תיכנס לתוקף ביום חתימתה ותוקפה למשך 3 שנים.

24. על כל אחד מן הנאשמים 2 ו-3 אני גוזר את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 1,800 ₪ שישולם בשלושה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל ביום 1.11.2018.

ב. אני מורה לכל אחד מנאשמים אלה לחתום בתוך 14 ימים מהיום על התחייבות בסך 10,000 ₪ להימנע מן העבירה שבה הורשע. ההתחייבות תיכנס לתוקף ביום חתימתה ותוקפה למשך 3 שנים. לא יחתום הנאשם על ההתחייבות במועד יאסר למשך 30 יום.

25. כל הקנסות ישולמו לקרן לשמירת הניקיון באמצעות שוברים שתמסור המאשימה לנאשמים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, 17 בספטמבר 2018, במעמד הצדדים.